

# Hadis reformu mu?

**İstanbul'dan okuyucumuz: “Son günlerde basında, Diyanet İşleri Başkanlığına ait bir çalışmadan söz ediliyor: Hadis reformundanâ Bu çalışma nedir? Hadislerin reforma ihtiyacı mı var? Bu nasıl bir çalışmadır? Konu hakkında bilgilendirir misiniz?”**

Bahsedilen bu çalışma konusunda taraf doğrudan Diyanet İşleri Başkanlığı olduğundan ve şimdilik yeterli cevap da ihtivâ ettiğinden; Diyanet İşleri Başkanlığının basın açıklamasını buraya almayı uygun bulduk. Açıklama aynen şöyle:

“Diyanet İşleri Başkanlığımız ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından desteklenen Konulu Hadis Projesi hakkında son günlerde başta BBC olmak üzere Batı’da ve ülkemiz medyasında çıkan haberler üzerine aşağıdaki açıklamanın yapılmasına lüzum görülmüştür. Ülkemizde din eğitimi ve hizmeti veren çevrelerde, Hz. Peygamber’in vermek istediği mesajın sade ve anlaşılır bir dil ile sunulduğu yetkin bir esere ihtiyaç bulunduğu çeşitli vesilelerle dile getirilmektedir. Bu çerçevede Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Kurulu somut ve kapsamlı bir adım atmış ve ‘Konulu Hadis Projesi’ ismiyle özgün bir çalışma başlatmıştır. Hadis Projesinde, 7 Bilim Kurulu Üyesi, 10 veri hazırlama ve kontrol görevlisi ve farklı İlâhiyat Fakültelerinde Hadis alanında görev yapan 85 akademisyen yazar olarak çalışmaktadır.

“Hadis alanında uzmanlaşan akademisyenler tarafından, Hz. Peygamber’in mesajının, günümüz insanına anlayabileceği bir dil ile sunulmasının hedeflendiği çalışmada, tarihsel süreç içerisinde rivayetler üzerine yapılan yorumlar dikkate alınmakta; yanlış anlamalar söz konusu ise tashih yoluna gidilmekte; ancak güncel değer taşımayan mesele ve yorumlara yer verilmemektedir. Konunun işlenişinde, hadislerin âyet ve hadis bütünlüğü içerisinde izahı yoluna gidilmekte; hadisler değerlendirilirken temel dinî metinlerin birbirleriyle olan irtibatı ve metinler arası iç bütünlük dikkate alınmakta; özellikle Kur’ân-Hadis birlikteliği metne yansıtılmaktadır. Hadisler yorumlanırken, klasik hadis kaynaklarının yanında, İslam kültüründe ortaya çıkan şerhler, erken dönem tefsir, fıkıh, kelâm, siyer-meğâzî vb. literatürden yararlanılmaktadır. İslâm geleneğinin kendine özgü anlama ve

yorumlama metodolojisinin esas alındığı çalışmada, rivayetlerin güncel düşünce ve bilimsel verilerle ilgileri kurulmakta; ancak bugünün algısıyla geçmişi tasavvur etmekten ya da aşırı yorumlardan sakınılmaktadır.

“Belirtilen amaç ve yöntemle sürdürülen bu çalışmanın, ‘reform’, ‘revizyon’ veya ‘devrim’ gibi nitelendirmelerle tanımlanması yanlıştır. Öyle anlaşılıyor ki, bu yanlışlık Müslümanlığı ve İslâm dünyasındaki bilimsel dinamizmi Hıristiyanlığın tarihi ve kültür hafızasıyla tanımlamadan kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla yerli ve yabancı medya organlarında Konulu Hadis Projesiyle ilgili olarak ileri sürülen ‘hadislerin ayıklanması’, ‘hadislerin ılımlı İslâm çerçevesinde yorumlanması’, ‘Siyasetle ilişkilendirilmesi’, ‘Bir yabancıdan danışman olarak takdimi’, ‘hadis alanında reform yapılması’, ‘hadislerin 21. yüzyıla uyumlu hale getirilmesi’, ‘İslâm’ın teolojik temellerinde değişikliğe gidilmesi’ gibi asılsız ve mesnetsiz iddiaların öne çıkarılması Başkanlığımızca teessürle karşılanmıştır.

“Bu tür haberlerde ifadesini bulan düşünceler, söz konusu projenin maksat ve muhtevasına tamamen zıt olduğu gibi, ülkemiz ve dünya Müslümanları nazarında da olumsuz kanaatlere yol açacaktır. Diyanet İşleri Başkanlığımız, tıpkı tarihte yapıldığı gibi, Hz. Peygamber’in mesajına hayatîyet kazandırmayı ve insanlığın her gün biraz daha ihtiyacını hissettiği bu kutlu öğretiyi onlara en doğru biçimde ulaştırmayı hedeflemektedir. Bu maksat ve düşüncelerle başlanan Konulu Hadis Projesi, ülkemizin muhtelif İlâhiyat Fakültelerinde görev yapmakta olan akademisyenler tarafından yürütülmektedir ve önemli bir mesafe de kaydedilmiştir. Tamamen özgün, akademik ve bilimsel nitelikte olan ve Başkanlığımızca iç ve dış siyasetten bağımsız olarak yürütülen bu Hadis Projesinin, Hz. Peygamberin evrensel mesajını 21. yüzyıla taşımada önemli bir adım olacağına inanmaktayız. Kamuoyuna saygıyla duyurulur.”<sup>1</sup>

Açıklama böyle. Biz de saygıyla ve duâyıyla karşılıyoruz. Hadisleri doğru anlamak için ifrat ve tefritten uzak, uç ve sapkın fikirlerden arınmış doğru yorumlara elbette ihtiyacımız var. Böyle bir projeyi iyi niyetli buluyoruz. Bu projenin, Hazret-i Peygamberin (asm) mesajının doğru anlaşılması için büyük bir boşluğu dolduracağını umuyor ve hayırlı olmasını temennâ ediyoruz. Doğru, istikametli, özgün ve Kur’ân ve hadis bütünlüğünü koruyan isabetli yorum sahibi uzman ve akademisyenlere bu zor ve yorucu görevlerinde başarılar diliyoruz.

Tebrik ve takdir hislerimizi projenin tamamlanmasına bırakıyor, Diyanet İşleri Başkanlığına bu çalışmayı alınının akıyla bitirmesi için kolaylıklar diliyoruz.

**Dipnotlar:**

1- Diyanet İşleri Başkanlığının 28.02.2008 Tarihli ve 41 Sayılı Basın Açıklaması